

GRUNNELEMENTENE SOM MØTESTEDER FOR DEN HELLIGE

- Fra en preken i Rønvik kirke 18.juni 2017 av Hilde Fylling

Prekentekest fra Matteusevangeliet:

Døperen Johannes sa: Jeg døper dere med vann til omvendelse. Men han som kommer etter meg, er sterkere enn jeg, og jeg er ikke verdig til å ta av ham sandalene. Han skal døpe dere med Den hellige ånd og ild. Han har kasteskovlen i hånden og skal rense kornet på treskeplassen. Hveten sin skal han samle i låven, men agnene skal han brenne opp med en ild som aldri slukner.»

Jeg husker en lek fra konfirmantleirene for noen år siden. Alle skulle sitte i en ring på hver sin stol, bortsett fra en som stod i midten. Denne ledet leken. Så skulle lederen rope «luft» og slå med et skjerv på deltaker sine knær. Da måtte denne bytte stol med en annen i gruppa, uten at den i midten rakk å ta en av stolene. Det samme skjedde hvis lederen ropte «jord», og slo med skjervet på en deltaker. Da måtte to bytte stol. Det samme skjedde hvis lederen ropte «vann». For dem som satt på stoler i ringen var poenget med leken at den i midten ikke skulle få plass i ringen. For den som stod i midten, var poenget å kapre en stol mens folk var i bevegelse, være raskere enn dem. Når lederen ropte «ild», måtte alle bytte stol med noen. Da ble det liv og røre! Da var alle i bevegelse samtidig og det ble ganske lett for den i midten å kapre en stol, sånn at en ny ble stående uten. Så var det denne som måtte lede leken videre.

De fire grunnelementene: Luft, jord, vann og ild.

Grunnelementene i tilværelsen. Grunnelementene som vi er en del av, i pakt med, og avhengig av: Lufta for å puste, for å få oksygen. Jorda som dyrker frem mat, som vi må spise for å leve. Vannet, som vi ikke bare trenger å drikke, men som vi vokser og utvikler oss i som foster, og som vi

selv har 80 % av i kroppen vår. Og så ilden, da, som gir varme, men som også har ødeleggende krefter.

De fire grunnelementene. Som holder oss fast til tilværelsen. Som fester oss i virkeligheten.

De fire elementene er alle med i den lille teksten i Matteus-evangeliet.

Matteus vil sette søkelyset på døperen Johannes, hva han sa og gjorde.

Døperen var en høyt respektert mann i sin samtid, han var en som ble oppsøkt av liten og stor. Han formante og han brukte sterke ord for å få menneskene til å tenke seg om, vende seg om og ta tak i livet sitt. Han var en kompromissløs leder og forkynner. Og til tider har man kanskje trent kompromissløse ledere, som kan si ting rett ut og få oss andre til å skjerpe os, få oss til å ta tak i ting og ikke la alt skure og gå. Døperen Johannes var en viktig mann for dem som trengte en ny retning i livet.

Døperen var også en klok teolog, som satte ord på noen viktige sammenhenger. Noe av det viktigste døperen sa, var at vi er alle en del av noe større. Det finnes en større sammenheng enn det vi ser. Han ventet på at Jesus skulle tre fram på arenaen. Selv om døperen kunne ikke vite alt om Jesus sin rolle som Gud og menneske, bruker han de grunnelementene han ser.

Han snakker om vann, om luft eller ånd, som på hebraisk heter Ruah. Han snakker om det som jorda bringer fram: Kornet. Maten. Og han snakker om ilden: Ilden som brenner, som gir lys og varme, men som også har ødeleggende kraft.

Og her er vi ved kjernen av den kristne tro. Mange religioner eller religiøse bevegelser har fokus på at mennesket må bevege seg ut av det menneskelige og få kontakt med den åndelige kjernen i seg, for å kunne erfare Gud, erfare den hellige, erfare frelsen.

I den kristne tro er Gud kommet til verden som Jesus Kristus, Gud og menneske. Og i sitt liv som Gud og menneske tar han i bruk nettopp grunnelementene i tilværelsen, som steder mennesker kan være i forbindelse med Gud og nære troen, og som symboler på Guds kraft.

Vann, luft, jord og ild.

Vann. Vi har døpt Ingeborg i dag. I vann. Helt vanlig vann hentet fra det kommunale vannverket. Men sammen med hellige ord og Jesus sine løfter, setter dåpen Ingeborg i forbindelse med den hellige Gud. Ikke fordi vannet er så fantastisk bra. Ikke fordi Ingeborg på en særlig måte har gjort seg fortjent til det. Men fordi Gud har tatt grunnelementene i bruk for sitt nærvær.

Luft. Vi har allerede pustet mye luft inn og ut denne dagen. Vi er helt avhengig av det. Den dagen livspusten vår forsvinner, lever vi ikke mer. I en vakker skapelsesfortelling i 1.Mosebok, beskrives det hvordan Gud former mennesket av jord og forsiktig blåser luft i menneskets nese, for å gi mennesket liv. Vi lever med Guds livspust i oss. Ånd. Luft. Vind. Den som blåser. Den som klargjør og setter i bevegelse. Den som skaper forandring. Guds nærvær like nært og tilgjengelig som lufta vi puster inn. «Den allmektige Gud har nå gitt deg sin hellige Ånd», sa vi til Ingeborg i dåpen. Vi får Guds Ånd i dåpen, og bærer den med oss som lufta vi puster inn og ut.

Jorda, da. Hva har jorda med dette å gjøre? Vi er av jord og blir til jord. Vi sier det på kirkegården: Av jord er du kommet, til jord skal du bli. Men av jorda vokser også kornet: Det vokser opp, vannes og gis næring, og kan males til mel å bake brød av. Av jorda kan vi også dyrke frukt og grønn saker. Og druer, som kan modnes, plukkes, presses og bli til vin. Det vil si: For at meldeigen skal heve seg og bli brød og druesafta bli vin, må det gjær til. Spiritus. Kraft som gjør at deigen blir mer enn seg selv og druesafta mer enn sitt eget potensiale. Og sammen med hellige ord, er

brødet og vinen i nattverden Jesus sin tilstedeværelse, legeme og blod, nærvær.

Ilden, da, hvor finner vi den? Hva sier døperen om den?

Da Ånden viste seg på den første pinsedagen, kom den med luft og vind, med lyd og små ildtunger. Flammer. Som brant, men som ikke ødela det som skulle leve og vokse. Men det som stenger, må brennes, slik at kjernen kan komme fram.

Johannes sa at agnene ble brent, mens hveten ble samlet i låven. Agnene er skallet som beskytter kjernen i hvete og bygg. Skallet. Det som stenger. Det som holder borte. Det som ikke skaper liv og vekst. Det får ilden ta seg av, sånn at kjernen kan bli tilgjengelig. Den hellige ilden må brenne bort det i oss som stenger, strenger oss fra hverandre, stenger oss fra Gud.

Kanskje dette er dagen for å tenke etter hva som stenger hos meg selv? Hva stenger meg fra meg selv, fra mine drømmer og lengsler og muligheter? Hva stenger meg fra andre mennesker? Hva stenger meg fra Gud? Kanskje dette er dagen for å be Guds ild brenne bort skallet, slik at kjernen kommer fram?

Kristen tro er troen på at Jesus kom til jord, som Gud og menneske. Han tok grunnelementene i bruk som steder og symboler på sitt nærvær. Så trenger ikke vi å strekke oss opp mot himmelen og finne vårt åndelige univers ved siden av oss selv. Vi kan møte han, den hellige, her og nå, i elementene og i hverandre som bærere av Guds ånd, luft og ild.